

מבוא

למרות העובדה כי לנשים יש הישגים יחסיים בספורט בארץ - למשל, הצלחת ענף הג'ודו בו מתחרות ספורטאיות, ממצאים אשר עולים בחקר הספורט מצביעים על כך כי ספורט עדיין נחשב לתחום גברי, המתמקד בענפי ספורט גבריים. נראה כי מגמה זו אופיינית לא רק לסקירה התקשורתית. לדוגמא, מהראיונות שערך בן פורת (2010) עולה כי שחקניות כדורסל מודעות לפערים בין גברים לנשים בספורט ברמה של מימון ותמיכה ממסדית, וכי למגדר יש משמעות רבה בתחום הספורט בארץ. כמו כן, נמצא כי לא רק שהמדיה מוטה בדיווחים על ספורט גברי ונשי, מחקרים מראים כי ייצוג הנשים במדיה, משפיע על האופן בו אנשים בחברה תופסים ספורט (Hardin, & Greer, 2009). השאלה בה עוסק מחקר זה היא **כיצד מציגה התקשורת הישראלית את ספורט הנשים?** באופן ספציפי, במהלך מחקר זה אנסה לענות על שאלת אופן ההצגה התקשורתית של הנשים בספורט הישראלי, תוך בחינת ההבדלים הקיימים בין ייצוג וכיסוי של ספורט גברי, לעומת זה הנשי.

תחום המחקר: ספורט ומגדר

נושא המחקר: הצגת ספורט הנשים בתקשורת ככלל ובישראל בפרט

שאלת המחקר: כיצד מציגה התקשורת הישראלית את ספורט הנשים?

במהלך מחקר זה, אנסה לענות על אופן ההצגה התקשורתית של הנשים בספורט הישראלי, תוך בחינת ההבדלים הקיימים בין ייצוג וכיסוי של ספורט גברי, לעומת זה הנשי.

שיטת המחקר: על-מנת לבחון את שאלת המחקר, אבצע מחקר איכותני סמיוטי, במהלכו אאסוף במשך 10 ימים כתבות ספורט באתרים גדולים המפרסמים מדורי ספורט ואערוך השוואה בין הכתבות המתייחסות לנשים לעומת כתבות המתייחסות לגברים, תוך התייחסות לשיטות המסגור של הספורט הגברי בהשוואה לספורט הנשי.

סיקור והצגה של הספורט בתקשורת

הסיקור של ספורט בתקשורת הישראלית משקף מגמות שונות. לדוגמא, מחקרים הראו כי עוד מראשית העיתונות, הדיווחים על ספורט היו קצרים ולא משמעותיים, דבר אשר אפשר להסיק על המעמד של הספורט בחברה על ידי ניתוח המאמרים שהתפרסמו (קאופמן, 1997). קאופמן מציין עוד כי הדיווח על ספורט החל מראשית העיתונות בארץ, כאשר התחילו לצאת עיתונים יומיים בתחילת שנות ה-20. בין ענפי הספורט בהם עסקה העיתונות היה ניתן למצוא בעיקר דיווחים אשר עסקו בכדורגל, ומעט מאוד ידיעות הנוגעות לענפי ספורט אחרים. כמו כן, הראשית של דיווחי ספורט בעיתונות לא התאפיינה באובייקטיביות רבה. קאופמן מציין כי מדורי הספורט התאפיינו בנימה אישית, אשר לרוב שיקפה את דעותיהם ופרשנותיהם של הכותבים עצמם. טורים אלו הושפעו רבות גם על ידי העובדה כי באותן שנים, כמו ארגוני ספורט שונים והתחום היה רווי בפוליטיקה פנימית.

מגמה נוספת שניתן לזהות בנוגע לסיקור של ספורט בתקשורת בישראל היא ההשפעה הלאומית על הסיקור. כך לדוגמא, למרות שהספורט לא עוסק ישירות בעניין של אידיאולוגיות פוליטיות, סקירה אשר התבוננה על האופן בו התקשורת מתחילת קום המדינה ועד שנות ה-2000 סוקרת כדורגל מגלה כי הלאומיות משחקת תפקיד גדול באופן בו התקשורת מייצגת כדורגל (בן פורת, 2003). לפי בן פורת, הניתוח מעלה כי מדורי הספורט הם בעלי תוכן פוליטי אשר מושפע מהאווירה הפוליטית והחברתית בארץ באותה תקופה. עוד ניתן לראות כי אופן הדיווח הושפע מהמסבר של הזהות הלאומית יהודית - ישראלית כאשר בעוד שבעשור הראשון היה ניתן לראות השפעה פטריוטית, מאוחר יותר, החל משנות ה-60 ועד לשנות ה-70, המיקוד עבר לקווים יותר מקצועיים אשר שמים דגש על הישגים בפועל של קבוצות הכדורגל. גם העובדה שהיה קיים מסבר עם הממסד בא לידי ביטוי בסיקור הספורט. כך למשל, בן פורת מדווח כי החל משנות ה-80, דמויות ממסדיות הוצגו באופן ביקורתי. בניגוד לקווים הפטריוטים אשר אפיינו את העיתונות עם קום המדינה, החל משנות השמונים היה ניתן להבחין בנרטיבים נוספים אשר התייחסו לנושאים אשר העסיקו את החברה באותה עת כגון מגדר ומקצועיות. כמו כן, העיתונים לא היה זהים בקווים הנרטיביים אותם בחרו להציג. בעוד שעיתונים פופולאריים הציגו גישה מאוד פטריוטית, אחרים כגון עיתון "הארץ" כמעט ומנעו כלל מהכנסת פטריוטיות לסקירה. כמו כן, עיתונות מקצועית התמקדה בעיקר בפן המקצועי של הענף, דבר אשר הוביל להתפתחות באיכות הסקירה יחסית לקום המדינה בה הקווים היו פרשניים ואישיים יותר.